

E D I T U R A S C R I P T U M ®

CINE ESTE OMUL ACESTA?

De același autor
la Editura Scriptum au mai apărut:

*Când se încheie jocul, totul se întoarce în cutie
Credință și îndoială
Dumnezeu e mai aproape decât crezi
Eu, așa cum aș vrea să fiu
O dragoste mai presus de rațiune
Toți sunt normali până ajungi să-i cunoști*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ORTBERG, JOHN

Cine este Omul acesta? / John Ortberg. - Oradea: Scriptum, 2013

ISBN 978-973-1813-42-4

821.111(73)-97=135.1

CINE ESTE OMUL ACESTA?

*Impactul imprevizibil
al lui Isus asupra lumii noastre*

JOHN ORTBERG

Cuvânt-înainte de Condoleezza Rice

Editura Scriptum®
Oradea

Originally published in U.S.A. under the title
Who Is this Man?
by John Ortberg
ISBN 978-0-310-27594-7
Copyright © 2012 John Ortberg
Published by permission of Zondervan,
Grand Rapids, Michigan 49530, USA, www.zondervan.com

Ediția în limba română, publicată cu permisiune, sub titlul
Cine este Omul acesta?
de John Ortberg

© 2013 Editura Scriptum®
str. Lăpușului nr. 28, 410264 Oradea - Bihor
Tel./Fax/Robot: 0359-412.765, Tel./Robot: 0259-457.428
E-mail: scriptum@scriptum.ro
Pagina web: WWW.SCRIPTUM.RO

Toate drepturile rezervate asupra prezentei ediții în limba română.
Prima ediție în limba română.

Cu excepția situațiilor când se specifică altfel, toate citatele biblice folosite sunt traducerea D. Cornilescu.

*Orice reproducere sau selecție de texte din această carte
este permisă doar cu aprobarea în scris a Editurii Scriptum, Oradea.*

ISBN 978-973-1813-42-4

Tiparul executat în U.E.

CUPRINS

<i>Cuvânt-înainte</i>	7
<i>Mulțumiri</i>	11
1. Omul care nu poate fi evitat	13
2. Prăbușirea demnității.....	25
3. O revoluție în umanitate	39
4. Ce dorește o femeie?	53
5. Un cărturar itinerant lipsit de distincție	69
6. Isus nu a fost un om mare	87
7. Ajută-ți prietenii și pedepsește-ți dușmanii.....	103
8. Există trei lucruri care nu-i aparțin cezarului	121
9. Viața bună sau omul bun.....	137
10. De ce este lumea noastră atât de mică?.....	151
11. Vechea și demodată căsătorie	163
12. Fără egal în întreaga istorie a artei.....	177
13. Vineri	193
14. Sâmbătă.....	205
15. Duminică	219
<i>Epilog: O idee uluitoare</i>	231
<i>Note</i>	237

CUVÂNT-ÎNAINTE

S-AU SCRIS DEJA ATÂTEA LUCRURI DESPRE DOMNUL NOSTRU, încât am putea fi tentați să ne întrebăm dacă a mai rămas ceva de spus. Ca fiică și nepoată a unor pastori prezbiterieni, Îl urmez pe Cristos încă de când m-am născut. Și totuși, când am auzit predicile lui John Ortberg din seria „Cine a fost Omul acesta?” în Biserica Prezbitariană din Menlo Park, unde sunt membră, m-am întors spre verișoara mea (care și ea este fiică de pastor prezbitarian) și i-am spus: „Nu am privit niciodată lucrurile în felul acesta.” Din fericire, istoria Domnului nostru continuă să fie dezvăluită de învățători inspirați, care o exprimă într-un limbaj ce o face relevantă pentru vremurile noastre moderne și tulburi în același timp. *Cine este Omul acesta?* este o mărturie puternică privind impactul exercitat de Isus asupra istoriei omenirii, condiției umane și felului în care înțelegem obligațiile oamenilor unii față de alții.

Cartea ne amintește în primul rând că Cristos a fost un personaj revoluționar. Mărturisirea de credință concisă a apostolului Pavel a căzut ca un trăsnet în lumea antică: „Căci toți sunteți fii ai lui Dumnezeu, prin credința în Cristos Isus... Nu mai este nici iudeu, nici grec; nu mai este nici rob nici slobod; nu mai este nici parte bărbătească, nici parte femeiască, fiindcă toți sunteți una în Cristos Isus.” Înaintea acestei revelații, exista un singur statut care definea

viața omului de la naștere și până la moarte. Dar după venirea lui Cristos, care S-a umilit ca să intre în lumea noastră ca un copilăș neajutorat și ca să moară ca un criminal de rând, a devenit limpede o dată pentru totdeauna că fiecare viață este prețioasă înaintea lui Dumnezeu. Pornind de la această convingere, putem să concluzionăm: „toți oameni (bărbați și femei) sunt creați egali.“

Prin intermediul a nenumărate relatări biblice, suntem conduși să înțelegem că Isus Cristos nu S-a limitat să spună aceste lucruri, ci le-a și trăit. El a cinat cu oamenii respinși de semenii lor, i-a atins pe cei necurați, a recrutat femei în lucrarea Lui, iar după înviere S-a revelat acestor „cetățeni de categoria a doua“, în timp ce i-a mustrat pe ipocriții ce respectau cu pioșenie litera legii, dar îi nesocoteau pe frații lor. La sfârșit, a refuzat să Se salveze de la moartea pe cruce, pentru ca astfel să împlinească promisiunea învierii – și procedând așa să mântuiască omenirea.

Cei ce L-au urmat au început să arate prin comportamentul lor că fiecare viață este valoroasă. Comunitatea de oameni numiți creștini i-a slujit pe bolnavi și pe neputincioși, a construit spitale, a introdus educația universală, a răspândit învățătura prin intermediul universităților și i-a ridicat pe săracii din locuri îndepărtate, „fiindcă ei moștenesc pământul“.

John Ortberg a arătat că după acea duminică extraordinară de demult nimic în existența omului nu a mai rămas la fel. De aceea spunem și noi la fel ca Johann Sebastian Bach (care a scris la începutul fiecăreia din compozițiile lui): „Doamne-ajută.“ Și ne găsim bucuria în credința că Domnul nostru ne răspunde. Însă de prea multe ori uităm să spunem și ceea ce a scris Bach la sfârșitul magnificelor sale lucrări: *Soli Deo Gloria* [Spre gloria lui Dumnezeu].

Așadar, adevărata putere a acestei cărți stă în explorarea pe care o face paradoxului credinței: anume că acceptarea Domnului Isus Cristos nu ne deschide calea spre o viață ușoară, ci ne cheamă să facem lucruri grele, dacă vrem să trăim asemenea Domnului nostru. „Să îmi iubesc dușmanii?“ „Să îmi împart averea cu săracii și să iau crucea?“ „Să mor pentru a putea trăi?“

Din această carte Isus Se desprinde ca un personaj complex, care propovăduiește niște învățături explozive – uneori excentrice pentru

cei ce nu le înțeleg, câteodată chiar și pentru urmașii Lui – și totuși plin de compasiune pentru oamenii aflați în nevoie. Când ajungem la sfârșitul cărții, dorim să Îl cunoaștem mai bine.

În *Cine este omul acesta?*, John Ortberg prezintă pentru toți cei care cred și cei care poate că încă nu au ajuns la certitudine un motiv irezistibil pentru a căuta răspunsuri. Mai mult, ne amintește că e de datoria noastră să căutăm răspunsuri, fiindcă în toată istoria omenirii nu a existat o întrebare mai importantă decât aceasta.

CONDOLEEZZA RICE

Fost secretar de stat al Statelor Unite ale Americii

MULȚUMIRI

NOUL TESTAMENT VORBEȘTE DESPRE ZECE LEPROȘI CARE AU FOST curățiți de Isus; dar numai unul s-a întors ca să-I mulțumească, și acesta era un samaritean. Așadar, într-o singură relatare, omenirea primește mesajul de neuitat al compasiunii față de toți cei ce suferă, al acceptării celor disprețuiți și al frumuseții ce rezidă în gestul mulțumirii.

Pentru mine, acesta este „momentul samariteanului” – prilejul ca să mă opresc și să le mulțumesc celor față de care nutresc un plăcut sentiment de recunoștință. Mulțumirea mea se îndreaptă în primul rând către biserica pe care o slujesc, fiindcă mi-a acordat timpul de care aveam nevoie pentru a scrie. Această carte s-a născut și a crescut, mai mult decât celelalte, din viața noastră împreună și sunt foarte recunoscător tuturor membrilor bisericii pentru discuțiile și pentru părerile lor în legătură cu acest material.

Glenn Lucke și Grupul de Cercetări Doctorale – mai ales Sharon Miller – mi-au fost parteneri neprețuiți prin ajutorul pe care mi l-au dat să identific sursele și relațiile utile pentru scrierea cărții. Neuitatul mic dejun pe care l-am luat cu istoricul David Kennedy în casa lui Bob și Dottie King (care și-au pus cu generozitate casa la dispoziție în mai multe feluri) a fost deosebit de instructiv în privința felului cum istoricii își exercită meseria.

Faptul că lucrarea de față a mers în direcția aceasta și nu în alta se datorează în mare parte prietenului meu Gary Moon, iar Scot McKnight și Mark Nelson mi-au oferit sfaturi înțelepte în mai multe puncte de cotitură. Dallas Willard arată spre Isus ca niciun alt om din câți cunosc și m-a ajutat, pe parcursul mai multor conversații, să știu unde să caut „dăra“ lui Isus în marea istoriei umane.

Chuck Bergstrom și Rick Blackmon mi-au fost, ca întotdeauna, plăci de rezonanță și surse de feed-back, dar în special prieteni de o viață.

Linda Barker, cu care lucrez, este o comoară în ce privește atât organizarea, cât și creativitatea. Blues Baker nu e doar un prieten extraordinar, ci și un colaborator în lucrare; slujba de paharnic e nespus de onorantă. Nancy Duarte a avut generozitatea să se gândească la mesajul acestei cărți și la modul cum ar putea fi comunicat cât mai atractiv; simpla intrare în birourile Grupului Duarte te face mai creativ.

John Sloan mi-a fost mai mult decât editor – mi-a fost un partener cu care am împărtășit aceleași visuri, aceeași dragoste pentru gândire și pentru cuvinte. Jim Ruark și Laura Weller au șlefuit fiecare propoziție cu multă migală și precizie.

Sealy și Curtis Yates ni s-au alăturat și ei în acest demers și l-au făcut mai plăcut și mai dinamic.

Fiica mea, Laura Turner, are ea însăși mult talent scriitoricesc și a fost un izvor nesecat de idei și de sugestii în elaborarea acestei cărți.

N. T. Wright a fost surprinzător de generos cu bursa pe care mi-a acordat-o și cu observațiile și încurajările sale, de aceea mă simt îndemnat să adaug binecunoscutul avertisment că nu el este vinovat pentru eventualele erori care au mai rămas, dar cu siguranță că m-a salvat de multe altele care ar mai fi putut exista.

Sam și Betsy Reeves mi-au permis cu generozitate să folosesc casa lor pentru a scrie. Sam m-a întrerupt de multe ori și este probabil răspunzător pentru multe erori din carte.

După aproape treizeci de ani de căsnicie, Nancy este întotdeauna alături de mine în procesul gândirii și al scrierii.

S.D.G.

OMUL CARE NU POATE FI EVITAT

ÎN ZIUA DE DUPĂ MOARTEA LUI ÎSUS, PĂREA CĂ MICA ÎNRĂURIRE pe care a avut-o asupra lumii va dispărea rapid. Cu toate acestea, impactul Său asupra istoriei omenеști este fără egal.

Vremea influenței Sale neobișnuite a început abia după plecarea Lui de pe pământ. Despre această influență își propune să vorbească această carte. Privit așa cum se cuvine, acest efect asupra trecutului și prezentului va determina orice persoană rezonabilă – făcând abstracție de ideile sale religioase despre creștinism – să se întrebe: „Cine a fost Omul acesta?”

Este posibil să nu dai de El în listele istorice din mai multe motive, cel mai evident fiind probabil felul în care Și-a trăit viața. Isus nu Și-a apărut mișcarea într-un mod gălăgios și ostentativ, asemenea unui lider politic sau militar în plină ascensiune. El nu a argumentat că istoria va arăta în toate cărțile viitorului că sistemul Lui este superior. Nu a început prin a le spune ucenicilor Lui: „Iată dovezile divinității Mele, recunoașteți-le și vă voi accepta.”

De obicei când o persoană moare, impactul ei asupra lumii începe imediat să scadă. În timp ce scriu aceste rânduri, lumea comemorează moartea inovatorului în tehnologia digitală Steve Jobs. Cineva a scris că acum zece ani lumea noastră îi avea pe Bob Hope (actor american), Johnny Cash (solist vocal, chitarist și compozitor american) și Steve

Jobs (cofondatorul firmei Apple Computer); acum nu mai avem nici Jobs (slujbe), nici Cash (bani), nici Hope (speranță). Dar Isus a inversat această traiectorie omenească, așa cum a făcut cu multe altele. La o sută de ani de la înălțarea Sa, impactul Lui a fost mai mare decât în timpul vieții Sale; a fost chiar mai mare după cinci sute de ani; iar o mie de ani mai târziu, moștenirea Lui a pus bazele celei mai mari părți a Europei; acum, după două mii de ani, are mai mulți urmași ca niciodată.

De obicei se știe deja din momentul morții cuiva dacă influența sa va continua și după ce a murit. În ziua când a murit Alexandru cel Mare, sau Cezar August, sau Napoleon, sau Socrate, sau Mahomed, reputația lor era imensă. Dar când a murit Isus, micuța Lui mișcare părea să fi ajuns la final. Dacă s-ar fi instituit un premiu „Cel mai probabil succes postmortem“ care să fie decernat celor mai influente persoane ale istoriei în momentul morții lor, Isus ar fi avut cele mai mici șanse să-l fi primit.

Viața și învățătura Lui au fost cele care i-au atras pur și simplu pe oameni să-L urmeze. El a făcut istorie prin faptul că a pornit dintr-un loc umil, într-un spirit de dragoste și acceptare, lăsând fiecăruia libertatea de alegere personală. Isus Cristos S-a plasat de bună voie în opoziție cu Roma, care putea să-L strivească așa cum strivești o muscă. Și L-a strivit.

Totuși...

Viziunea lui Isus asupra vieții a continuat să urmărească și să provoace omenirea. Influența Lui a măturat istoria asemenea cozii unei comete, influențând arta, științele, guvernarea, medicina și educația; El i-a învățat pe oameni ce înseamnă demnitatea, compasiunea, iertarea și speranța.

Din ziua venirii Lui, spune G. K. Chesterton: „Nu a mai fost suficient să se spună că Dumnezeu este în cer și că totul este în ordine cu lumea; căci circula zvonul că Dumnezeu Și-a părăsit cerul ca să o pună în ordine.“¹

Isus este figura cea mai cunoscută a istoriei. Impactul Său asupra lumii este imens și deloc întâmplător.

Oamenii mari au încercat uneori să-și asigure nemurirea dând numele lor unor cetăți; lumea antică era plină de orașe numite Alexandria de către Alexandru cel Mare și Cezareea de către Cezar. Dar cât a trăit pe pământ, Isus nu a avut niciun loc unde să-și plece capul. Cu toate acestea, eu locuiesc în zona golfului San Francisco, loc ce poartă numele lui Francisc, care a fost un urmaș al lui

*Isus este figura
cea mai cunoscută
a istoriei.
Impactul Său
asupra lumii
este imens
și deloc
întâmplător.*

Isus. Capitala statului nostru se numește Sacramento deoarece Isus a luat odată masa împreună cu ucenicii Lui – Cina cea de taină – care a devenit cunoscută ca un sacrament. Nu poți să privești harta fără să-ți vină în minte Omul acesta.

Regimurile puternice au încercat adesea să-și întemeieze importanța pe aranjarea calendarului în jurul existenței lor. Imperatorii romani obișnuiau să dateze evenimentele în funcție de anii domniei lor, iar trecutul îl marcau începând de la fondarea Romei. Revoluția franceză a încercat să lumineze pe toată lumea cu un calendar ce marca domnia Rațiunii. URSS a datat timpul începând cu momentul detronării țarului și cu înzestrarea teoretică a poporului cu putere. În anii 1920, URSS a fondat „Liga Ateilor Militanți” pentru a nimici credința: coperta unei reviste din 1929 prezenta doi muncitori care îl aruncau pe Isus dintr-o roabă. Dar la un moment dat conducătorul acestei ligi, Emelian Iaroslavski, și-a exprimat frustrarea față de tenacitatea credinței: „Creștinismul este ca un cui, a spus el. Cu cât îl lovești mai tare, cu atât intră mai adânc.”²

Ideea că Isus ar fi încercat să le impună altora un calendar era de-a dreptul ridicolă. Începutul lucrării Lui a fost notată cu grijă de către Luca potrivit calendarului roman: „În anul al cincisprezecelea al domniei lui Tiberiu Cezar, pe când Pilat din Pont era dregător în Iudeea, Irod, cârmuitor al Galileii, Filip, fratele lui, cârmuitor al Ituriei și al Trahonitei, Lisania, cârmuitor al Abilenei.”³ Din obscuritatea totală, Isus a intrat în atenția publică într-un timp foarte scurt – în trei ani; poate doar într-unul⁴. Cu toate acestea, astăzi, de câte ori

ne uităm în calendar, ne aducem aminte că, cel puțin din punct de vedere cronologic, această viață incredibil de scurtă a devenit reperul de demarcație al istoriei.

Oamenii celebri încearcă să-și perpetueze memoria, dându-le și altora numele lor. Biblia menționează mai multe persoane ce purtau numele Irod și chiar Irodia, pentru a aminti posterității de Irod cel Mare. La o zi după moartea lui Isus, nimeni din micul cerc care Îi cunoștea identitatea nu dăduse copilului său numele Isus. Astăzi numele Cezar și Nero este folosit – destul de rar – pentru a denumi pizerii, câini și cazinouri, dar ele s-au păstrat nealterate în cartea lui Isus.

Cel mai rapid test de evaluare a sănătății mentale verifică dacă oamenii sunt orientați din trei puncte de vedere: dacă știu cine sunt, unde sunt și în ce zi sunt. Mie părinții mi-au dat numele lui Ioan, prietenul lui Isus; locuiesc în zona unui golf ce poartă numele unui alt prieten al lui Isus, Francisc: și m-am născut la 1957 de ani după Isus. Cum este posibil ca orientarea mea să se bazeze atât de mult pe o singură viață?

Nimeni nu știe cum arăta Isus. Nu există picturi sau sculpturi care să-I fi surprins chipul. Nu avem nici măcar o descriere a trăsăturilor Sale fizice. Cu toate acestea, Isus și ucenicii Lui au devenit cele mai frecvente subiecte artistice din lume. Înfațișarea Sa fixată de arta bizantină în jurul anului 400 d.Cr. este cea mai recunoscută din întreaga istorie.

A fost descris în filme, ca acelea ale lui Frank Russell (1989), H. B. Warner, Jeffrey Hunter, Max von Sydow, Donald Sutherland, John Hurt, Willem Defoe, Christian Bale, Jim Caviezel și multe altele. Cântece despre El au fost cântate de prea mulți pentru a putea fi numărați, începând cu primul cântec citat de apostolul Pavel în Epistola către filipeni până la albumul („Under the Mistletoe”), lansat anul trecut de Crăciun de către Justin Bieber.

Chiar și în domeniul sănătății mentale, când pacienții au tulburări identitare ale grandorii, aceștia își imaginează că sunt Isus. (Cartea lui Milton Rokeach, *Three Christs of Ypsilanti*⁵ este clasică pe această temă). Oare budiștii care suferă de mania grandorii își imaginează cu sunt Buddha?

În numele lui Isus se roagă oamenii disperăți, se închină oamenii

plini de recunoștință și înjură oamenii mânioși. La botez, la nunți, în saloanele de spital și la înmormântări, în numele Lui oamenii cresc, se căsătoresc, se tratează și apoi sunt încredințați pământului.

Din Evul Mediu și până în postmodernitate, El este Omul care nu vrea să plece.

Dar este mai mult decât atât...

Istoricul Jaroslav Pelikan de la Universitatea Yale a scris: „Indiferent ce gândesc sau cred oamenii despre El, Isus din Nazaret a fost figura dominantă în istoria culturii occidentale timp de douăzeci de secole.”⁶ Dacă am putea extrage din istorie cu un fel de magnet uriaș orice fricel de metal care conține până și cea mai mică urmă a numelui Său, ce ar mai rămâne?

Trăim într-o lume unde impactul lui Isus este imens, chiar dacă numele Lui nu este menționat. În unele privințe, cea mai mare problemă când evaluăm influența Lui este că ni se par de la sine înțelese felurile în care lumea noastră a fost modelată de El. G. K. Chesterton a spus că în cazul în care vrei să apreciezi impactul vieții Lui, „cel mai bun loc în care te-ai putea situa, dacă nu te afli în interiorul creștinătății, este să te situezi în afara ei”.⁷

Copiii sunt priviți acum altfel datorită lui Isus. Istoricul O. M. Bakke a scris un studiu intitulat *When Children Became People: The Birth of Childhood in Early Christianity*⁸, în care a arătat că în lumea antică, un copil primea nume aproximativ în ziua a opta. Până la acea vârstă, exista posibilitatea ca el să fie ucis ori lăsat să moară – mai ales dacă era diform ori nu avea sexul dorit. Dar acest obicei a fost schimbat datorită unui grup de oameni care și-au amintit că erau urmașii unui Om care a zis: „Lăsați copilașii să vină la Mine.”

Isus nu S-a căsătorit niciodată. Dar felul cum a tratat femeile a dus la formarea unei comunități atât de primitoare pentru femei, încât

*Trăim într-o
lume unde
impactul lui Isus
este imens, chiar
dacă numele
Lui nu este
menționat.*

acestea aveau să i se alăture într-un număr record. De fapt, Biserica a fost discreditată de oponenții ei tocmai din acest motiv. Învățăturile lui Isus despre sexualitate avea să ducă la dispariția dublului standard care era stipulat chiar și în legislația romană.

Isus nu a scris niciodată vreo carte. Dar chemarea Lui adresată omului de a-L iubi pe Dumnezeu cu toată mintea sa a dus la o comunitate care a apreciat atât de mult învățătura, încât atunci când lumea clasică s-a prăbușit în ceea ce poartă uneori numele de Evul Întunecat, această comunitate mică a păstrat ce a mai rămas din erudiția antichității. Cu timpul, mișcarea pe care Isus a inițiat-o a dus la întemeierea bibliotecilor și a breslelor de învățați. Ulterior, universitățile de la Oxford, Cambridge, Harvard, Yale și, de fapt, întregul sistem de educație occidental s-a născut datorită urmașilor Lui. Insistența asupra alfabetizării universale s-a dezvoltat din înțelegerea că Isus, care El Însuși a fost un învățător ce a apreciat foarte mult adevărul, le-a spus urmașilor Lui să ajute orice persoană din lume să învețe.

El nu a deținut niciodată vreo funcție și nu a condus nicio armată. Dimpotrivă, a spus că Împărăția Lui „nu este din lumea aceasta”⁹. Iar la începutul și la sfârșitul vieții Sale a fost de partea greșită a legii. Cu toate acestea, mișcarea creată de El avea să însemne sfârșitul cultului cezarului, urma să fie citată în documente precum Magna Carta, să inițieze o tradiție a dreptului comun și a guvernării limitate și să submineze puterea statului în loc să îl întărească, așa cum au făcut alte religii din imperiu. Datorită mișcării Lui, au intrat în istorie cuvinte precum: „Considerăm de la sine înțelese adevărurile că toți oamenii sunt creați egali, că sunt înzestrați de Creatorul lor cu unele drepturi inalienabile.”¹⁰

Imperiul Roman în care S-a născut Isus era splendid, dar și crud, mai ales pentru oamenii cu malformații, pentru bolnavi și pentru robi. Însă Învățătorul acesta a spus: „Ori de câte ori ați făcut aceste lucruri unuia din acești foarte neînsemnați frați ai Mei, Mie mi le-ați făcut.”¹¹ Încetul cu încetul a apărut ideea că suferința fiecărei persoane individuale contează și că aceia care sunt capabili să o ajute, trebuie s-o facă. Această mișcare a construit spitale și a inițiat tot felul de eforturi de ajutorare; până și astăzi acestea poartă nume care ne amintesc de El și de învățătura Lui.

Umiliința, care era batjocorită în lumea antică, a fost îmbrăcată în cruce și apărută apoi ca o virtute.

Dușmanii, despre care se credea că merită răzbunare („ajută-ți prietenii și pedepsește-ți dușmanii“) au ajuns să fie văzuți ca vrednici de a fi iubiți. Iertarea a încetat să mai fie o slăbiciune și a devenit un act ce dezvăluie frumusețe morală.

Chiar și în momentul morții, influența lui Isus este greu de evitat. Practica înmormântării în cimitire a fost preluată de la ucenicii Lui; însuși cuvântul *cimitir* derivă dintr-un termen grecesc care înseamnă „loc de dormit“, exprimând speranța în înviere. Dacă deasupra mormântului există o piatră tombală, pe aceasta scrie de obicei data nașterii și data morții, între care există o liniuță ce marchează durata vieții începând din vremea lui Isus. În multe cazuri, în absența unei pietre tombale, mormântul este marcat cu o cruce, amintind de moartea lui Isus. Până în ziua de azi, dacă un desenator dorește să facă referire la viața de apoi, schița înfățișându-l pe sfântul Petru printre nori în fața unei porți de mărgăritar este ușor de înțeles. Dincolo de lucrurile pe care le-a făcut sau nu le-a făcut Isus în existența Lui, cert este că moartea nu a pus capăt influenței Sale. În multe privințe, aceasta a marcat doar începutul.

El este Omul care nu cedează.

Dar este mai mult decât atât.

Isus este profund misterios, nu doar fiindcă a trăit cu mult timp înainte într-o lume care ne e străină. El este misterios nu doar prin ceea ce *nu* știm despre El; ci tocmai prin ceea ce *știm* despre El.

N. T. Wright a spus că ceea ce știm despre El „este atât de diferit de ceea ce știm despre alții, încât suntem obligați să ne întrebăm, așa cum s-au întrebat cu siguranță și oamenii din acea vreme: cine *este* Omul acesta? Cine crede El că este și cine este El de fapt?“¹² Încă din tinerețe, când a început să vorbească despre Dumnezeu, oamenii erau uimiți de El, ba chiar și părinții Lui erau nedumeriți (Luca 2:47-48).

*El este misterios
nu doar prin
ceea ce nu știm
despre El;
ci tocmai prin
ceea ce știm
despre El.*

Când a început să dea învățătură, oamenii erau uneori încântați și alteori înfuriați, dar întotdeauna uluiți. Pilat nu a reușit să-L înțeleagă. Irod L-a asaltat cu întrebări; până și ucenicii Lui au fost

de multe ori nedumeriți, la fel ca toți ceilalți. Wright a spus: „Oamenii care L-au ascultat la acea vreme au spus lucruri precum: «Nu am mai auzit pe nimeni vorbind astfel», și ei nu s-au referit doar la tonul vocii Lui ori la talentul Lui oratoric. *Isus i-a intrigat pe oameni atunci, așa cum ne intrigă pe noi astăzi.*”¹³

Impactul lui Isus asupra istoriei este o enigmă. Dacă ne uităm la scurta Lui viață, ea este și azi la fel de derutantă. Nimeni nu a știut în decursul istoriei cum să se raporteze la El.

Însă nimic în ce-L privește nu este întâmplător, absurd și fără rost.

A înțelege viața Lui este ca și cum ai încerca să te trezești dintr-un vis. Este ca și cum ai asculta un răspuns care – atunci când îl primești – îți dai seama că l-ai cunoscut întotdeauna într-un fel sau altul. Este ca lumina ce cade pe o cărare necunoscută pe care, dacă o urmezi, vezi că te conduce acasă.

Isus este la fel de greu de ținut ca gelatina. Regii cred că dacă Îi rostesc numele, pot să coopteze autoritatea Lui. Dar Isus Eliberatorul continuă să le scape printre degete. Când oamenii au apelat la autoritatea Lui pentru a apăra sclavia, William Wilberforce sau Jonathan Blanchard au văzut în El chemarea la libertate. El l-a inspirat pe Lev Tolstoi, care la rândul lui l-a inspirat pe Mohandas Gandhi, care la rândul lui l-a inspirat pe Martin Luther King jr. El l-a inspirat pe Desmond Tutu să viseze și să se roage pentru alcătuirea unei Comisii pentru Adevăr și Reconciliere.

Numărul de grupări care declară că sunt „pentru” Isus este inepuizabil; să enumerăm totuși doar câteva: Evreii pentru Isus, Musulmanii pentru Isus, Foștii masoni pentru Isus, Motocicliștii pentru Isus, Cowboy-ii pentru Isus, Luptătorii sportivi pentru Isus, Clownii pentru Isus, Păpușile pentru Isus, chiar și Ateiștii pentru Isus.¹⁴

Liderul sindical Eugene Debs a spus despre Isus că este prietenul socialismului: „Isus Cristos aparține clasei muncitorești. Am simțit

întotdeauna că El este prietenul și tovarășul meu¹⁵, în timp ce Henry Ford a declarat că forma de capitalism pe care o susținea el era idealismul creștin. Quakerii au găsit în El porunca pentru pacifism („când Cristos l-a dezarmat pe Petru, ne-a dezarmat pe toți“), în timp ce Constantin s-a convertit datorită promisiunii că va birui în luptă prin semnul crucii („În semnul acesta vei învinge“).

Să ne uităm la oamenii pe care Isus îi aduce laolaltă: Jesse Jackson și Jerry Falwell; Jim Wallis și Jim Dobson; Anne Lamott și Thomas Kincaide; Billy Graham și Billy Sunday și Bill Clinton și „Bill“ Shakespeare; Bono și Bach și Bev Shea; Galileo și Isaac Newton și Johannes Kepler; Toma d'Aquino și Thomas a Kempis; T. S. Eliot și C. S. Lewis și J. R. R. Tolkien; George Washington și Denzel Washington și George Washington Carver; Sojourner Truth și Robert E. Lee; Constantine și Carol cel Mare; Sarah Palin și Barack Obama; John Milton și Paul Bunyan și Mr. Rogers și Jimmy Carter și Petru cel Mare.

Ceva din persoana lui Isus îi îmboldește pe oameni să facă ceva ce ar prefera să nu facă: Francisc de Assisi renunță la bunurile sale, Augustin renunță la amanta lui, John Newton renunță la comerțul cu sclavi și Părintele Damian renunță la sănătatea sa.

Un britanic zgârcit și necredincios numit Malcolm Muggeridge¹⁶ s-a convertit în timpul unei vizite la o leprozerie din India condusă de Misionarele Carității. Când a văzut-o pe Maica Tereza în acțiune, a înțeles cu forța unei iluminări instantanee că umaniștii nu conduc leprozerii.

El este Omul pe care nimeni nu-L cunoaște.

Dar este mai mult decât atât.

Prima persoană care a scris despre Isus – și care a devenit cunoscută sub numele de Pavel – a zis că Isus i S-a arătat fără ca el să fi cerut sau să fi dorit acest lucru. Și Domnul Și-a păstrat ciudatul obicei de a Se arăta acolo unde nu era întotdeauna căutat sau nici măcar dorit.

Romanciera Mary Karr a fost toată viața ei agnostică. Mama

ei, care fusese căsătorită de șapte ori, i-a aruncat jucăriile în foc și a încercat să o înjunghie. Mary Karr a scris *The Liar's Club* și a fost o alcoolică înrăită, astfel că Isus era ultima Persoană pe care se aștepta s-o întâlnească. Ea a spus: „Dacă mi s-ar fi spus cu un an înainte... că voi ajunge să-mi șoptesc păcatele într-un confesional, să îngenunchez și să spun rugăciunea rozariului, aș fi râs, în stare de ebrietate. Care erau pentru mine formele cele mai probabile de amuzament? Dansul la bară. Spionajul internațional. Transportul drogurilor. Asasinatul.”¹⁷

Isus a fost un învățător, dar nu numai un învățător. El a pretins că a anunțat ceva, sau că a descoperit ceva, sau că a inaugurat ceva ce niciun al învățător n-a îndrăznit să pretindă. Pelikan a spus: „Nu în numele uni mare învățător, nici măcar în numele celui mai mare învățător care a trăit vreodată, a construit Iustinian la Constantinopol Hagia Sophia sau a compus Johan Sebastian Bach Missa în Si Minor. Nu există catedrale în onoarea lui Socrate.”¹⁸

Cum supraviețuiește Isus urmașilor Lui? Inchiziția, vânătoria de vrăjitoare, cruciadele, apărarea sclaviei, imperialismul, refuzul științei, războaiele religioase vin, trec și se întorc iarăși. Spiritul critic, intoleranța și bigotismul infectează continentele și secolele, scandalurile pe tema banilor și relațiilor sexuale în rândul liderilor bisericii par să nu mai înceteze niciodată, astfel că urmașii lui Isus par să provoace mai multe probleme decât dușmanii Lui. Poate de aceea avem impresia că El Se mișcă mereu dintr-un loc într-altul.

Andrew Walls a făcut observația că majoritatea religiilor se concentrează în locul lor de origine. Dar mișcarea lui Isus este diferită. Ea a început în Ierusalim, dar a fost îmbrățișată de neamurile păgâne cu atâta zel, încât a cuprins tot spațiul mediteranean antic până în Africa de Nord și până la Roma. Apoi a fost îmbrățișată de un număr mai mare de barbari, s-a extins până în nordul Europei și ulterior a ajuns în America de Nord. Iar în secolul trecut, ea a cunoscut o nouă deplasare dramatică: majoritatea creștinilor locuiesc acum în sudul și în estul globului pământesc. La întrebarea de ce, Walls a spus: „În miezul creștinismului există o anume vulnerabilitate, o anume fragilitate. S-ar putea spune că este vulnerabilitatea crucii.”¹⁹ Unde credința beneficiază vreme îndelungată de prea mulți bani și prea

multă putere, ea începe să degenereze, și atunci centrul se mută în altă parte.

Ralph Waldo Emerson a spus odată că numele lui Isus a fost „nu scris, ci mai degrabă semănat în istoria lumii.”²⁰

După două milenii, H. G. Wells și-a exprimat mirarea:

Un istoric ca mine, care nu își spune creștin, găsește că tabloul de ansamblu se concentrează irezistibil în jurul vieții și persoanei acestui om deosebit de important... Testul istoricului pentru măreția unui om îl reprezintă întrebarea: „Ce a inițiat el în viața lui?” I-a făcut pe oameni să gândească altfel, cu o vigoare ce a persistat și după moartea sa? Isus trece primul acest test.²¹

De ce?

Poate din cauză că a trăit într-un moment istoric propice. Poate că a fost doar o persoană plină de înțelegere care s-a întâmplat să trăiască într-o vreme când infrastructura romană era bună și filozofia grecească submina închinarea la idoli, când păgânismul era pe moarte și sistemele sociale specifice vremii stăteau să se prăbușească, când stabilitatea dispărea, neliniștea creștea și naivitatea era puternică și... pur și simplu a avut noroc. Poate că a fost un om bun, simplu și inocent, care a avut o mamă bună și o slăbiciune pentru cuvintele frumoase pe care le rostea la locul și la timpul potrivit. Isus Gump. Poate că locul Lui în istorie este doar un accident remarcabil.

Dar poate că nu.